EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 22.12.2005
KOM(2005) 695 lõplik

2005/0271 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamise kohta

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Üldine taust**

Terrorism on muutunud rahvusvaheliseks ohuks, millega ükski liikmesriik ei suuda võidelda üksi. EL on kujundanud terrorismivastast strateegiat, mille kohaselt liikmesriigid võitlevad ühiselt terrorismi vastu võrdse otsustavuse ja pühendumusega ning inimõigusi ja põhivabadusi austades. Selleks et aidata Euroopa Liidul terrorismi ennetada ja selle vastu võidelda, on heaks kiidetud olulised õiguslikud meetmed ja põhimõtted. Euroopa Ülemkogu on vastu võtnud ELi terrorismivastase võitluse tegevuskava. Lisaks sellele on teostatud kogu ELi hõlmav eksperthinnang terrorismivastase võitluse abinõude kohta liikmesriikides.

Vaatamata edule, mis ELi tasandil terrorismivastases võitluses on saavutatud, tuleb veel palju tööd teha. Eelkõige tuleb rakendada asjakohaseid meetmeid, mis on sätestatud ELi terrorismivastase võitluse tegevuskavas, Haagi programmis, nõukogu ja komisjoni tegevuskavas Haagi programmi rakendamiseks ning nõukogu 13. juuli 2005. aasta deklaratsioonis[1].

ELi jõupingutustes terrorismi ärahoidmisel ja selle vastu võitlemisel on kesksel kohal kogu asjakohase teabe edastamine Europolile liikmesriikide poolt. Riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadud teabe edastamine on selle protsessi tähtis osa.

Samuti peavad liikmesriigid teistele liikmesriikidele edastama kogu asjakohase teabe, mis aitab neid terrorismi ennetamisel ja selle vastu võitlemisel. Siin on keskne roll liikmesriikide julgeoleku- ja luureteenistustel.

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Euroopa Liidu lepingu artiklis 29 sätestatakse, et liidu eesmärk on tagada kodanikele kõrgetasemeline kaitse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal organiseeritud või muu kuritegevuse, eelkõige terrorismi ja muude konkreetsete kuriteoliikide vältimise ja nende vastu võitlemisega:

– liikmesriikide politsei- ja tolliasutuste ning muude pädevate asutuste vahelise tihedama koostööga nii vahetult kui ka Euroopa Politseiameti (Europol) kaudu vastavalt artiklitele 30 ja 32;

Euroopa Ülemkogu toonitas oma 29. märtsi 2004. aasta deklaratsioonis terrorismivastase võitluse kohta seda, kui tähtis on:

– ELi asutuste kõige optimaalsem ja tõhusam kasutamine terrorismivastases võitluses tehtava koostöö edendamisel;

– Europoli ja luureteenistuste vaheliste sidemete arendamine ja

– koostöömehhanismide parandamine ning tõhusa koostöö edendamine politsei, luure- ja julgeolekuteenistuste vahel.

ELi suutlikkus terrorismi ära hoida ja selle vastu võidelda nõuab, et keskendutaks liidu kui terviku julgeoleku kaitsmisele.Kaitsmist hõlbustab see, kui kogu õiguskaitseasutustelt ning julgeoleku- ja luureteenistustelt saadud asjakohane teave edastatakse Europolile.Teabe töötlemine aitab Europolil teha terrorismi käsitlevaid operatiivanalüüse ja strateegilisi analüüse.

---

[1] 11158/1/05 JAI 255.

Europoli konventsioonis nähakse ette õiguslik raamistik, mis võimaldab liikmesriikidel vahetada Europoliga terrorismialast teavet.Riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadavat teavet on põhimõtteliselt võimalik edastada Europolile.Nõukogule esitatud aruandes ELi terrorismivastase võitluse tegevuskava rakendamise kohta[2] juhib Europol tähelepanu sellele, et julgeoleku- ja luureteenistustelt saadavaid andmeid ei edastata Europoli terrorismi käsitlevatesse analüüsifailidesse struktureeritult.Teise terrorismivastase töörühma tegevuse hindamisaruandes[3] leiab Europol, et enamik andmeid, mis liikmesriigid asjakohastesse analüüsifailidesse ja terrorismivastase töörühma projektide jaoks edastavad, on pärit pigem õiguskaitseasutustelt kui julgeoleku- ja luureteenistustelt.Nii Euroopa Ülemkogu kui ka Europol on tunnistanud vajadust tugevdada sidemeid Europoli ja riikide julgeoleku- ja luureteenistuste vahel.Sellega seoses on vaja kehtestada kord, millega tagatakse riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamine Europolile.Selline kord kehtestatakse käesoleva nõukogu otsusega.

Liikmesriigid peavad terrorismi ärahoidmiseks ja selle vastu võitlemiseks tegema koostööd ja vahetama teavet.Euroopa Ülemkogu on rõhutanud, et liikmesriigid peaksid viivitamatult edastama teiste liikmesriikide pädevatele ametiasutustele kogu oma teenistuste käsutuses oleva teabe, mis käsitleb ohtu teiste liikmesriikide sisejulgeolekule.Käesolevas nõukogu otsuses sätestatakse, et liikmesriik edastab teistele liikmesriikidele julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava teabe, et aidata neid terrorismi ärahoidmisel ja selle vastu võitlemisel.See ettepanek ei mõjuta liikmesriikidevahelist kahepoolset teabe edastamise korda.

Sidebüroode (*Bureau De Liaison,* BDL) võrgustik on krüptitud infotehnoloogia süsteem, mis aitab edastada teavet.Nii liikmesriikide õiguskaitseasutused ning julgeoleku- ja luureteenistused kui ka Europol peaksid omama juurdepääsu sellele võrgustikule.Kõnealune võrgustik võiks olla aluseks nõukogu otsuse ettepanekuga kooskõlas olevale kasulikule teabevahetuse korrale.

- **Ettepanekus käsitletavas valdkonnas kehtivad õigusnormid**

Nõukogu 20. septembri 2005. aasta otsuses 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta sätestatakse, et iga liikmesriik nimetab oma politseiteenistuses või muus õiguskaitseorganis eriasutuse, kellel on juurdepääs igasugusele asjakohasele teabele eeluurimise kohta, mida liikmesriigi õiguskaitseorganid viivad läbi seoses terroriaktidega, ja kes seda teavet kogub.

Otsuses sätestatakse, et liikmesriikide eriasutused edastavad kogutud teabe Europolile ning Eurojusti riiklikud kontaktisikud või asjakohased kohtu- või muud pädevad asutused edastavad kogutud teabe Eurojustile.Nähakse ette, et liikmesriik võimaldab teistele asjast huvitatud liikmesriikidele juurdepääsu terrorismiaktidega seotud teabele.

Nõukogu otsuses 2005/671/JSK ei käsitleta otseselt julgeoleku- ja luureteenistusi.Nõukogu otsuse julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamise kohta ja nõukogu otsuse 2005/671/JSK vastuvõtmine ja rakendamine parandab liikmesriikide õiguskaitseasutustelt ning julgeoleku- ja luureteenistustelt saadud terroriaktidega seotud teabe edastamist Europolile.

1995. aasta Europoli konventsiooni artiklis 2 on sätestatud, et Europoli eesmärk on konventsioonis nimetatud meetmete abil parandada liikmesriikide pädevate ametiasutuste

---

[2] 9156/1/05 JAI 178.

[3] 12992/1/05 EUROPOL 33.

tõhusust ja koostööd terrorismi ning muude rahvusvaheliste ja organiseeritud kuritegude ärahoidmiseks ning nende vastu võitlemiseks.

Ettepanekus nõukogu raamotsuse kohta, mis käsitleb kriminaalasjadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset,[4] sätestatakse õiguslik raamistik isikuandmete tõhusaks kaitseks nendes asjades, mis kuuluvad Euroopa Liidu lepingu VI jaotise kohaldamisalasse.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega**
- Selleks kehtestatakse kord, et aidata terrorismi ära hoida ja selle vastu võidelda, nähes ette teabe edastamise riikide kontaktasutustele kooskõlas riigi õigusega ja Europolile kooskõlas Europoli konventsiooniga.**Mõju hindamine**

– Hinnati kolme järgmist seadusandlikku võimalust:Uusi või täiendavaid õigusakte ei koostata.

Tegevusest hoidumine tähendaks praeguse olukorra jätkumist, mis ei vasta täielikult aktuaalsetele julgeolekuga seotud väljakutsetele. Ükski olemasolevatest vahenditest või projektidest ei paku selliseid lahendusi, mida kavandatakse käesolevas nõukogu otsuses.

– Nõukogu raamotsuse ettepanek

Liikmesriikidele tuleks jätta teatav vabadus kontaktasutuste määramisel ja teabe edastamisel teistele liikmesriikidele. Europoli konventsioonis nähakse ette õiguslik raamistik, et liikmesriigid saaksid edastada teavet Europolile. Kõnealuses olukorras peetakse proportsionaalsuse põhimõtte vastaseks esitada ettepanek liikmesriikide asjakohaste õigusaktide ühtlustamiseks.

– Nõukogu otsuse ettepanek

Nõukogu otsuse ettepanekut peetakse parimaks võimaluseks rahuldada vajadus riiklike julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamiseks Europolile ja teistele liikmesriikidele. Otsusega kehtestataks kõnealuse teabe edastamise kord, ilma et oleks vaja luua uusi teenistusi või ühtlustada riikide õigusakte.

Seoses põhiõigustele avalduva mõjuga tuleb rõhutada, et otsusega aidatakse kaasa Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklite 2 ja 3 rakendamisele, milles sätestatakse igaühe õigus elule ja füüsilisele puutumatusele. Nende isikute eraelu tõhustatud kaitse, kelle andmeid töödeldakse käesoleva otsuse kohaselt, saavutatakse nõukogu raamotsusega kriminaalasjadega seotud politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta.

2. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Kavandatud meetme kokkuvõte**

Käesolevas nõukogu otsuses sätestatakse kontaktasutuste määramine liikmesriikide julgeoleku- ja luureteenistuste juures. Nimetatud teenistused edastavad kogu oma tegevuse tulemusel saadud terroriaktidega seotud asjakohase teabe määratud kontaktasutustele. Lisaks sellele sätestatakse käesolevas nõukogu otsuses, et kontaktasutused edastavad terroriaktidega seotud teabe Europolile.

Käesolevas nõukogu otsuses sätestatakse ka, et ühe liikmesriigi kontaktasutus edastab terroriaktidega seotud teabe teiste asjaomaste liikmesriikide kontaktasutustele.

---

[4] KOM(2005)475.

- **Õiguslik alus**

Euroopa Liidu lepingu artikli 30 lõike 1 punkt b ja artikli 34 lõike 2 punkt c.

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse ELi tegevuse suhtes.

Liikmesriikidel ei ole võimalik ettepaneku eesmärke üksi tegutsedes saavutada järgmisel põhjusel.

Terrorism on rahvusvaheline probleem ja ükski liikmesriik ei suuda selle vastu üksi tulemuslikult võidelda. Europolil on ELis terrorismi ärahoidmisel ja selle vastu võitlemisel keskne roll. Eropol peab saama liikmesriikidelt nõutava teabe oma ülesannete täitmiseks, eelkõige selleks, et koostada terrorismi käsitlevaid analüüsifaile ja terrorismivastase töörühma projekte. Edastades asjakohase teabe Europolile või Europoli infosüsteemi, aitab iga liikmesriik kaasa ELi kui terviku julgeoleku tugevdamisele.

Liidu tegevuse korral on eesmärgid paremini täidetavad järgmisel põhjusel.

Nõukogu otsuse peamine eesmärk on tagada riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamine Europolile. Europolile laekub teave kõigilt liikmesriikidelt ning seetõttu saab ta välja töötada ELi lähenemisviisi ja ühise seisukoha terrorismi ärahoidmiseks ja selle vastu võitlemiseks. Seda ei suuda teha liikmesriigid üksi ja see ei ole võimalik ka siis, kui osa liikmesriike vahetab teavet omavahel.

Seetõttu on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas järgmistel põhjustel.

Ettepanekus nähakse ette korra kehtestamine, millega tagatakse teabe edastamine, jättes operatiivsed küsimused liikmesriikide lahendada.

On ette nähtud, et käesoleva nõukogu otsuse rakendamine ei ole liikmesriikidele liigseks koormaks ega põhjusta neile liigseid kulusid. Neilt ei nõuta uute asutuste ega teenistuste loomist. Iga liikmesriik peab edastama teabe Europolile ja seda võivad nad põhimõtteliselt juba teha vastavalt Europoli konventsioonile. Seoses nõukogu otsuse rakendamisega liikmesriikidele tekkivad kulud on võrdelised otsuse panusega terrorismi ärahoidmisse ja selle vastu võitlemisse.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusakt: otsus, mis põhineb Euroopa Liidu lepingu artikli 34 lõike 2 punktil c.

Õigusaktiks on valitud otsus seetõttu, et on vaja üldkohaldatavat akti, mis on tervikuna siduv kõikides liikmesriikides.

3. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

2005/0271 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 30 lõike 1 punkti b ja artikli 34 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,[5]

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust[6]

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu eesmärk on tagada kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kõrgetasemeline kaitse, arendades liikmesriikide ühismeetmeid kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö valdkonnas.

(2) 4. novembril 2004. aastal Euroopa Ülemkogul vastu võetud Haagi programmis, mis käsitleb vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamist Euroopa Liidus, rõhutatakse, et tuleb jätkata nõukogu 25. märtsi 2005. aasta deklaratsiooni ja ELi terrorismivastase võitluse tegevuskava kõikide elementide täielikku rakendamist ning tõhustada Europoli ja Eurojusti kaasamist.

(3) Nõukogu ja komisjoni tegevuskavas Haagi programmi rakendamise kohta[7] sätestatakse, et pädevate asutuste vahelist koostööd võitluses terrorismi vastu tugevdatakse, asutades selleks igas liikmesriigis kontaktasutused, millel on juurdepääs kogu vajalikule terrorismialasele teabele ja luureandmetele, sealhulgas isikute, rühmade ja üksuste kohta.

(4) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuses 2002/475/JSK[8] terrorismivastase võitluse kohta sätestatakse, et liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et riigi õigusega õigusrikkumistena määratletud teatavaid tahtlikke tegusid käsitataks terroriaktidena. Kõnealuses otsuses sätestatakse ka, et liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et terrorirühmitusega seotud teatavad tahtlikud teod on karistatavad, et terroristliku tegevusega seotud õigusrikkumistena käsitatakse teatavaid terroristliku tegevusega seotud tegusid ja teatavatele õigusrikkumistele üleskutsumine, nendele kaasaaitamine või nendele kihutamine ning selliste õigusrikkumiste katsed on karistatavad.

---

5 ELT C […], […], lk […].
6 ELT C […], […], lk […].
7 ELT C 198, 12.8.2005, lk
8 ELT L 164, 22.6.2002, lk 3

(5) 26. juuli 1995. aasta Europoli konventsioonis[9] sätestatakse, et Europoli eesmärk on konventsioonis nimetatud meetmete abil parandada liikmesriikide pädevate ametiasutuste tõhusust ja koostööd terrorismi ning muude rahvusvaheliste ja organiseeritud kuritegude ärahoidmiseks ning nende vastu võitlemiseks.

(6) Nõukogu 20. septembri 2005. aasta otsuses 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta[10] sätestatakse, et liikmesriigid edastavad Europolile ja Eurojustile teavet eeluurimiste, süüdistuste esitamise ja süüdimõistmiste kohta seoses terroriaktidega. Kõnealuses otsuses sätestatakse ka, et liikmesriik tagab teistele huvitatud liikmesriikidele juurdepääsu terrorismiaktidega seotud teabele. Selles otsuses ei käsitleta aga julgeoleku- ja luureteenistusi, kellel samuti on oluline roll terrorismi ärahoidmisel, sest nende ülesannete hulka kuulub riigi julgeoleku tagamiseks vajalike luureandmete kogumine ja esitamine.

(7) Seetõttu on vaja tõhustada riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamist Europolile, et aidata tal saada kogu oma ülesannete täitmiseks vajalik teave.

(8) Liikmesriigid peaksid terrorismi ärahoidmiseks ja selle vastu võitlemiseks tegema koostööd ja vahetama teavet. Riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel edastatav teave on selle protsessi tähtis osa. Seetõttu on vaja sätestada riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamine liikmesriikide vahel.

(9) Arvestades, et kavandatud meetme eesmärki kehtestada kord, millega tagatakse riikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamine Europolile ja teistele liikmesriikidele, ei ole võimalik täielikult saavutada, kui liikmesriigid tegutsevad üksi ning seepärast, arvestades meetme ulatust ja mõju, on nimetatud eesmärki parem saavutada Euroopa Liidu tasandil, kus nõukogu võib võtta meetmeid kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklis 5 ja ELi lepingu artiklis 2 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.

(10) Käesolevas otsuses austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

---

[9] ELT C 316, 27.11.1995, lk 2. Konventsiooni on viimati muudetud 27. novembri 2003. aasta protokolliga, mis on koostatud vastavalt Euroopa Politseiameti loomise konventsiooni (Europoli konventsiooni) artikli 43 lõikele 1, millega muudetakse asjaomast konventsiooni (ELT C2, 6.1.2004, lk 3).

[10] ELT L 253, 29.9.2005, lk 22.

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

Käesoleva otsusega kehtestatakse kord, millega tagatakse liikmesriikide julgeoleku- ja luureteenistuste tegevuse tulemusel saadava terroriaktidega seotud teabe edastamine Europolile. Samuti kehtestatakse kord, millega tagatakse terroriaktidega seotud teabe vahetamine liikmesriikide julgeoleku- ja luureteenistuste vahel.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(a) terroriaktid – nõukogu raamotsuse 2002/475/JSK artiklites 1–4 määratletud õigusrikkumised;

(b) Europol – Euroopa Politseiamet, mis loodi 26. juuli 1995. aasta Euroopa Politseiameti loomise konventsiooniga (Europoli konventsioon);

(c) julgeoleku- ja luureteenistused – liikmesriikide ametiasutused, kes vastutavad luureandmete kogumise ja esitamise eest, et võidelda demokraatlikule õiguskorrale, julgeolekule ja muudele riigi olulistele huvidele suunatud ohtudega, kaasa arvatud terrorismiga;

(d) asjakohane teave – terroriaktidega seotud luureandmed, mis mõjutavad või võivad mõjutada kahte või enamat liikmesriiki.

Artikkel 3

Riikide kontaktasutused

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed selle tagamiseks, et tema julgeoleku- ja luureasutused edastavad lõikes 2 määratud riikide kontaktasutustele kogu oma tegevuse tulemusel saadud terroriaktidega seotud asjakohase teabe.

2. Iga liikmesriik määrab kolme kuu jooksul pärast käesoleva otsuse jõustumist oma julgeoleku- ja luureteenistuste juures kontaktasutuse.

3. Liikmesriigid teavitavad nõukogu peasekretariaati ja komisjoni kirjalikult kontaktasutuste määramisest ja kõigist hilisematest muudatustest.

Artikkel 4

Teabe edastamine Europolile

Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed selle tagamiseks, et teave, mis on laekunud liikmesriigi kontaktasutusele, edastatakse Europolile Europoli konventsiooni kohaselt.

Artikkel 5

Teabe edastamine teistele liikmesriikidele

Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed selle tagamiseks, et teave, mis on laekunud liikmesriigi kontaktasutusele, edastatakse teiste asjaomaste liikmesriikide kontaktasutustele kooskõlas riigi õigusega.

Artikkel 6

Järelevalve ja hindamine

1. Liikmesriigid teavitavad nõukogu peasekretariaati ja komisjoni meetmest, mis nad on võtnud neile käesoleva nõukogu otsusega seatud kohustuste täitmiseks. Liikmesriigid esitavad kõnealuste meetmete kohta esimese aruande ühe aasta jooksul pärast käesoleva otsuse jõustumist ja seejärel iga kahe aasta tagant.

2. Komisjon esitab nõukogule aruande otsuse rakendamise kohta, võttes aluseks liikmesriikidelt ja Europolilt saadud teabe. Komisjon esitab oma esimese aruande kaheksateistkümne kuu jooksul pärast käesoleva otsuse jõustumist ja seejärel iga kahe aasta tagant.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Brüssel, […]

Nõukogu nimel
Eesistuja